

Latvijas valsts svētki

4. maijs

SKOLOTĀJA LAPAS

Godājamie skolotāji!

Vēstures tematu mācīšana nav viegla.

Materiālā, ko esam sagatavojuši, ir dažādas grūtības pakāpes uzdevumi. Grūtāki un vieglāki uzdevumi ir katra valodas prasmes līmeņa materiālā.

Tā kā jūs labāk zināt savu skolēnu spējas, iesakām izlasīt visu līmeņu uzdevumus, lai izvērtētu, kurus uzdevumus lūgt skolēnam izpildīt. Piemēram, varbūt šoreiz skolēnam, kurš parasti pilda B1 līmeņa uzdevumus, nosūtīt arī A2. Savukārt skolēnam, kurš pilda A2 uzdevumus, nosūtīt arī A1 materiālu. Ir svarīgi, lai skolēni SPĒJ izpildīt uzdevumus, SAPROT un IEGAUMĒ doto informāciju.

◆ Iesakiet skolēniem pirms uzdevumu pildīšanas noskatīties videomateriālus par 1990. gada 4. maiju. Tie ir emocionāli un spilgti kadri. Videomateriāls skolēniem palīdzēs saprast, kas un kā notika. Viņiem būs vieglāk pildīt uzdevumus.

Saite:

<https://www.lsm.lv/raksts/dzive--stils/vesture/arhivu-kadri-neatkaribas-atjaunosana-1990.gada-4.maija.a127489/>

Materiāls atrodams portālā *lsm.lv* sadaļā *Dzīve&Stils*, pēc tam sadaļa *Vēsture*.

◆ Iesakiet skolēniem pirms uzdevumu pildīšanas iepazīties ar materiālu „Latvija 1939–1991: no okupācijas līdz brīvībai”. Tur ir koncentrēta informācija arī angļu valodā par minēto vēstures periodu.

Saite: http://okupacijasmuzejs.lv/files/OM_celojosaizstade.pdf

Materiāls atrodams arī Okupācijas muzeja mājaslapā. Jāver secīgi:

[SKOLĀM – Ceļojošās izstādes – Latvija 1939-1991: no okupācijas līdz brīvībai – Lejuplādēt plakātus](#)

Lai jums un jūsu skolēniem veicas!

*Valsts izglītības satura centra
Valsts valodas prasmes pārbaudes nodaļas speciālistes*

LASĪŠANA UN LEKSIKA

1. uzdevums

Lasi tekstu un izpildi uzdevumus!

Cejā uz neatkarību

D

1987. gada 14. jūnijā Rīgā pie Brīvības pieminekļa notika pirmā plašā politiskā akcija. Akcijā pirmo reizi padomju okupācijas laikā atklāti nolika ziedus pie Brīvības pieminekļa.

1988. gada 1.–2. jūnijā notika Latvijas Rakstnieku savienības paplašinātā sapulce. Tajā pirmo reizi atklāti pateica, ka 1940. gada jūnijā PSRS okupēja Latviju.

1988. gada 9. oktobrī dibināja Latvijas Tautas fronti (LTF). Tā bija sabiedriski politiska kustība, kas saliedēja lielāko sabiedrības daļu neatkarības atgūšanai. Tā bija plašākā sabiedriskā kustība Latvijas vēsturē. Dažu mēnešu laikā tā apvienoja ap 100 000 cilvēku. LTF pirmais priekšsēdētājs bija žurnālists Dainis Īvāns.

1989. gada 23. augustā notika „Baltijas ceļa” akcija (1.4.1.), ko organizēja LTF kopā ar kaimiņiem – Igauniju un Lietuvu. Apmēram divi miljoni cilvēku, sadevušies rokās, veidoja gandrīz 600 km garu dzīvo ceļu (1.4.1.), kas savienoja trīs Baltijas valstu galvaspilsētas.

B

1990. gada 4. maijā Latvijas Republikas Augstākās padomes deputāti balsoja par deklarācijas „Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu” pieņemšanu. (1.4.4.) Par deklarāciju nobalsoja pietiekami daudz deputātu, un tā tika pieņemta. Deklarācija pasludināja, ka «Latvijas valsts oficiālais nosaukums ir Latvijas Republika, saīsināti – Latvija». Ar 4. maiju sākas pārejas periods līdz pilnīgai valsts neatkarības atjaunošanai.

A

Neatkarības pretinieki negribēja samierināties ar Latvijas izstāšanos no PSRS. 1991. gada janvārī PSRS sāka uzbrukumu. Tūkstošiem cilvēku no visas Latvijas devās uz Rīgu, lai aizsargātu Latvijas valdību un svarīgas iestādes – radio, televīziju, pastu, valdības ēkas u.c. Ap šīm ēkām veidoja barikādes – no mašīnām, traktoriem, būvmateriāliem, koka. (1.4.2.) Cilvēki svarīgās ēkas sargāja dienu un nakti.

C

1991. gada 21. augustā Latvijas Republikas Augstākā padome pieņēma konstitucionālo likumu „Par Latvijas Republikas valstisko statusu”. Latvijas valsts neatkarība bija atjaunota. Sākās Latvijas starptautiskā atzīšana. 1991. gada 6. septembrī arī PSRS atzina Latvijas neatkarību. (1.4.3.)

VĀRDI

Okupācija – svešas valsts teritorijas vai tās daļas ieņemšana ar bruņotiem spēkiem un jaunu likumu ieviešana šajā valstī.

Manifestācija – daudzu ļaužu gājiens, pulcēšanās, lai izteiktu pozitīvu noskaņojumu (galvenokārt par kādu sabiedriski vai politiski nozīmīgu jautājumu).

PSRS – Padomju Sociālistisko Republiku Savienība (arī Padomju Savienība). Padomju Savienība 1940. gada jūnijā okupēja neatkarīgo Latviju.

Latvijas Republikas Augstākā padome – Latvijas parlaments (valdība) laikā no 1990. gada līdz 1993. gadam. 1990 gadā Augstākās padomes priekšsēdētājs bija Anatolijs Gorbunovs.

Neatkarības deklarācija – likumīgs paziņojums (dokuments) par to, ka valsts ir brīva. Neatkarības deklarācijas ir vairākām valstīm, piemēram, arī ASV ir neatkarības deklarācija.

Starptautisks – tāds, kas attiecas uz vairākām tautām, valstīm; kas nosaka to attiecības, ir tām kopīgs; lieto arī vārdu *internacionāls*.

Ja vajag, meklē vārdu tulkojumus šeit:

<http://www.sazinastilts.lv/language-learning/vocabulary/>

1.1. Katrai teksta daļai izvēlies virsrakstu! Ieraksti lodziņā attiecīgā virsraksta burtu!

A – Barikāžu laiks

B – Neatkarības deklarācijas pieņemšana

C – Latvijas Republikas neatkarības atzīšana

D – Svarīgi sabiedriskās dzīves notikumi 20. gs. 80. gadu beigās

1.2. Pretī nosauktajam raksti datumu! Raksti datumu atbilstoši latviešu valodas prasībām! Paraugs ir šeit. →

<u>01. 01. 2020.</u> datums/mēnesis/gads
---

1. Balsojums par neatkarības deklarāciju **04.05.1990.**

2. Pirmo reizi padomju okupācijas laikā pie Brīvības pieminekļa notiek politiska akcija **17.06.1987.**

3. PSRS atzīst Latvijas neatkarību **06.09.1991.**

4. LTF dibināšana **09.10.1988.**

5. Akcija „Baltijas ceļš” **23.09.1989.**

1.3. Atrodi teikuma beigas! Atzīmē pareizo!

PARAUGS

Pirmā politiskā akcija 1987. gada 14. jūnijā notika ...

- A – Pie dzejnieka Raiņa pieminekļa
- B – Brāļu kapos
- C – Pie Brīvības pieminekļa

1. Latvijas oficiālo nosaukumu *Latvijas Republika* pasludināja ...

- A – Rakstnieku savienības sapulcē.
- B – 1991. gada septembrī pēc Latvijas starptautiskās atzīšanas.
- C – Latvijas Neatkarības deklarācijā.

2. „Baltijas ceļš” bija ...

- A – starptautiska politiska organizācija.
- B – trīs kaimiņvalstu akcija.
- C – manifestācija sakarā ar 4. maija svētkiem.

3. 1991. gada janvārī cilvēki sargāja ...

- A – savus traktorus un mašīnas.
- B – Latvijas un PSRS robežu.
- C – valstī svarīgus objektus.

1.4. Atrodi tekstā teikumu, kas varētu būt paraksts zem attēla! Pasvītro teikumu tekstā!

1.

2.

3.

LATVIJAS VAŽAS IR KRITUŠAS!
PSRS ATZĪST MŪSU NEATKARĪBU

Latvijas Republikas Laikraksts
Diena SestDiena

SESTDĒNA, 7. SEPTEMBRS, 1991
NEI 174 LIND
CENA AR PIELIKUMU 60 KAP.

Gorbunovs: Latvija atgriežas brīvo tautu saimē

PSRS Valsts Padome atzīst Baltijas neatkarību

4.

LATVIJAS PADOMJU SOCIĀLISTISKĀ REPUBLIKA

ЛАТВИЙСКАЯ СОВЕТСКАЯ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ РЕСПУБЛИКА

Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākās Padomes DEKLARĀCIJA
Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu

1918.gada 18.novembrī proklamētā neatkarīgā Latvijas valsts 1920.gadā tika starptautiski atzīta un 1921.gadā kļuva par līdztiesīgu Tautu Savienības locekli. Latviešu nācija savu pašnoteikšanos tiesiski īstenoja 1920.gada aprīlī, kad vispārējās, vienlīdzīgās, tiesās un proporcionālās vēlēšanās tautas uzticības mandāts tika dots Satversmes sapulcei. 1922.gada 15.februārī tā pieņēma valsts pamatlikumu - Latvijas republikas Satversmi, kas *de jure* ir spēkā līdz šim brīdim.

1940.gada 16.jūnijā Latvijas Republikas valdībai iesniegtā toreizējās staļiniskās PSRS valdības ultimatīvā nota ar prasību mainīt valdību un 1940.gada 17.jūnija PSRS militārā agresija kvalificējama kā starptautisks noziegums. Tā rezultāts bija Latvijas

2. uzdevums

Lasi tekstu!

Trešā tautas atmoda un Dziesmotā revolūcija

20. gadsimta 80. gadu vidū Latvijā cilvēki aizvien biežāk domāja par to, ka Latvija kādreiz bija brīva, neatkarīga valsts, kurai bija sava valoda, himna un sarkanbaltsarkanais karogs. Cilvēkos radās arvien lielāka nacionālā pašapziņa. Sākās vispārēja atmoda – cilvēki it kā modās no miera, gribēja pārmaiņas.

Vārdus 'tautas atmoda' lietoja jau 20. gadsimta sākumā. Vispirms šos vārdus attiecināja uz 19. gadsimta 50.–80. gadiem. Šo laiku dēvē par Pirmo tautas atmodu. Tās augstākais punkts bija Pirmie vispārējie latviešu Dziesmu svētki 1873. gadā. Otrās atmodas laikā (1915.–1919.) proklamēja Latvijas Republiku (18.11.2018.). Trešā atmoda sākās ap 1986./1987. gadu un ilga līdz 1991. gadam. Bieži vien, rakstot vai runājot par šo laiku, lieto tikai vārdu Atmoda.

80. gadiem ir vēl viens apzīmējums – *Dziesmotā revolūcija*. Kāpēc tā? Tāpēc, ka tieši šajā laikā atklājās dziesmas spēks un nozīme. Latvijā padomju okupācijas laikā daudzas dziesmas aizliedza, bet 80. gadu beigās un 90. gadu sākumā mūziķi tās sāka dziedāt. Klausītāju tūkstošus pulcēja koncerti, kuros skanēja grupas „Līvi” dziesma „Dzimtā valoda”, Eduarda Rozenštrauha „Zilais lakatiņš” un kur uzstājās „Čikāgas pieciņi”.

Par Trešās atmodas neoficiālu himnu kļuva Ievas Akurateres dziedātā dziesma „Manai tautai”. Šīs dziesma 1988. gadā visspilgtāk izskanēja 7. oktobra tautas manifestācijā Mežaparkā. Toreiz daudzi domāja, ka I. Akuratore ir dziesmas autore. Patiesībā jau vairāk nekā 10 gadus pirms tam šo dziesmu savā repertuārā bija iekļāvis ASV latviešu jauniešu ansamblis „Portlandes dzintars”. Dziesmas autori ir Amerikas latvieši – Andris Ritmanis (vārdu autors) un viņa meita Brigita Ritmane (mūzikas autore).

Vēl viens nozīmīgs Dziesmotās revolūcijas apliecinājums bija komponista Zigmara Liepiņa un dzejnieces Māras Zālītes rokoperas "Lāčplēsis" pirmizrāde 1988. gada 23. augustā. Rokopera "Lāčplēsis" kļuva par latviešu nācijas Atmodas simbolu.

Dziesmas spēka un varas augstākais punkts bija 1990. gada Dziesmu un deju svētki. To repertuārs pēc daudziem gadu desmitiem bija brīvs no cenzūras, un tie vienoja visu kontinentu latviešus. Tā brīža Pasaules brīvo latviešu apvienības priekšsēdētājs Gunārs Meierovics savā uzrunā Dziesmu un deju svētkos sacīja: "Mēs esam vienoti – Latvija un trimda."

Ar dziesmas palīdzību tauta bija spējusi izcīnīt brīvību un neatkarību.

VĀRDI

Nacionālā pašapziņa – tauta zina savu vērtību, arī kopību.

Dziesmots – saistīts ar daudzām dziesmām.

Dziesmotā revolūcija – varas maiņa bez vardarbības Latvijā 1988.–1991. gadā.

Cenzūra – situācija, kad varas iestādes nosaka, ko drīkst un ko nedrīkst publicēt; tās pārbauda, vai informāciju drīkst izplatīt. Padomju okupācijas laikā bija stingra cenzūra – noteica, kādas grāmatas nedrīkst lasīt, kādas dziesmas klausīties u.tml. 1990.gada Dziesmu svētkos vara nenoteica, ko dziedāt.

Atzīmē, vai apgalvojums ir pareizs (Jā) vai nepareizs (Nē)!

	Apgalvojums	Jā	Nē
	PARAUGS Sākumā vārdus 'tautas atmoda' lietoja attiecībā uz 1918. gada 18. novembri.		X
1.	Trešās atmodas laikā cilvēki varēja klausīties dziesmas, kas bija aizliegtas padomju laikā.	x	
2.	Atmodas laikā koncertus apmeklēja ļoti daudz cilvēku.	x	
3.	Pirmā, kas 70. gadu beigās izpildīja dziesmu „Manai tautai”, bija Ieva Akuraterē.		x
4.	Rokopera „Lāčplēsis” Dziesmotās revolūcijas laikā kļuva par tautas Atmodas simbolu.	x	
5.	1990. gada Dziesmu svētkos piedalījās latvieši no dažādām valstīm ārpus Latvijas.		x
6.	Pirmās un Trešās atmodas laikā dziesmas nozīme visspilgtāk atklājās Dziesmu svētkos.	x	

Klausies dziesmu „Manai tautai” !

◆ „Portlandes dzintara” pirmieskaņojums, 1978

Interneta saite: <https://www.youtube.com/watch?v=83lxcQRxmKE>)

Ja nevari atvērt, ieraksti YouTube vietnē: *dzintars manai tautai*

◆ Ievas Akurateres izpildījums

Interneta saite: <https://www.youtube.com/watch?v=BnjZVVgqqEU>

Ja nevari atvērt, ieraksti YouTube vietnē: *ieva akuraterē manai tautai*

3. uzdevums

Lasi Sandras Kalnietes atmiņas par brīdi, kad deputāti balsoja par 4. maija deklarāciju!

Kā tas bija?

„Beidzot tribīnē ir balsu skaitīšanas komisijas priekšsēdētājs Indulis Ozols. Viņš sāk lasīt protokolu, un aiz loga pūlis skaļi skaita līdz katru „par”. /../ Simt! Simt divdesmit! Cilvēki gaviļē arvien skaļāk. Gorbunovs saērcināti mikrofonā sauc, lai netraucē parlamentam strādāt, lai uzvedas, kā pieklājas, bet vai tad pusgadsimtu slāpētu prieku var iegrozot?

Simt trīsdesmit divi! Neatkarības deklarācija ir! Pūļa gaviļēs pazūd balsošanas protokola beigu daļa un vēl nenosauktie „par”. Tālāko atceros kā palēnināta kino kadrus, lai gan īstenībā viss notika neiedomājami īsā, koncentrētā brīdī. Atveras durvis, un klupdami krizdami drāžas iekšā žurnālisti. /../ Es pielecu kājās un izlaužos cauri žurnālistiem, un nostājos pie barjeras – nevaru pieļaut, ka šie svešinieki man nolaupa paziņojumu „Latvija ir neatkarīga, demokrātiska republika”. Klikšķ fotoaparāti. Zib zibspuldzes. Es stāvu kā sastingusi un tveru katru Anatolija Gorbunova vārdu – ar 138 balsīm „par”, vienam deputātam atturoties, deklarācija „Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu” pieņemta. /../ Deputāti ceļas kājās. Aplaudē. Cits citu sveic. Aiz loga gaviļē cilvēki. Skan „Dievs, svētī Latviju!””

(Fragments no S. Kalnietes grāmatas "Es lauzu. Tu lauzi. Mēs lauzām. Viņi lūza.")

3.1. Atrodi tekstā dotajam vārdam vai frāzei atbilstošu vārdu vai frāzi! Raksti to virs svītras!

PARAUGS. Pēc kāda laika, pēc gaidīšanas – beidzot

1. Daudz cilvēku, kuri nav īpaši organizēti – **pūlis**
2. Skaļi un priecīgi sauc – **gaviļē**
3. Dusmīgi, nedaudz nervozi – **saērcināti**
4. Ierobežot, apvaldīt – **iegrozot**
5. Ļoti ātri skrien – **drāžas**
6. Es pēkšņi nemaz nekustos – **stāvu kā sastingusi**

3.2. Atrodi S. Kalnietes tekstā informāciju un atbildi uz jautājumiem! Atbildi raksti ar cipariem!

Cik ilgi Latvija bija padomju okupācijā? **50** gadus.

Cik deputātu nobalsoja „par”? **138** deputāti.

KLAUSĪŠANĀS

1. uzdevums

**Klausies tekstu un raksti kārtas numuru (2.–5.) pie katra notikuma apraksta!
Tekstu vari klausīties vairākas reizes.**

5. Sēdes noslēgumu vairs nevar dzirdēt, jo skan skaļi prieka un sajūsmas saucieni.

1. Stāstītāja atceras, kā gatavojās doties uz parlamentu.

2. Augstākās padomes namā pulcējas žurnālisti no visām pasaules malām.

4. Cilvēki klausās radio un skaita balsis par Neatkarības deklarāciju.

3. Pēcpusdienā sākas balsojums par Neatkarības deklarāciju.

1. uzdevuma klausīšanās teksts

[Lasa sievietē, mierīgā tempā.]

Klausieties fragmentu no Sandras Kalnietes grāmatas "*Es lauzu, tu lauzi, mēs lauzām, viņi lūza*" par dienu, kad notika balsojums par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu.

1990. gada 4. maija rītā gatavojos doties uz parlamentu kā uz svētkiem. No skapja izņēmu savu dzelteno kleitu. To vilku mugurā tikai īpašos gadījumos. Saprātu, ka īpašākas dienas par šo manā mūžā vairs nebūs.

Augstākās padomes namā skanēja visas pasaules valodas. Namā pulcējās žurnālisti, operatori un fotogrāfi. Viņi atbrauca no daudzām pasaules valstīm, lai pastāstītu pasaulei par svarīgu notikumu Baltijas valstu vēsturē.

Cilvēki, kas pulcējās pie padomes ēkas, bija nepacietīgi, arī viņi gaidīja nozīmīgo lēmumu. Balsojums par Neatkarības deklarāciju sākās tikai pēc pusdienas pārtraukuma.

Svarīgo notikumu translēja radio, un cilvēki uz ielas varēja klausīties un skaļi skaitīt balsis līdzī. Vajadzēja vismaz simt trīsdesmit divas balsis, un kad tās saskaitīja, bija skaidrs, ka lēmums jau ir pieņemts! Tautas prieka un sajūsmas saucieni skanēja tik skaļi, ka vairs nevarēja sadzirdēt sēdes noslēgumu.

Politikī izgāja ārā un kopā ar cilvēkiem devās uz Daugavmalu.

Es skatījos cilvēku gaišajās sejās. Lai kurp skatītos, visur bija smaidīgi, laimīgi cilvēki.

(Pēc S. Kalnietes grāmatas "*Es lauzu, tu lauzi, mēs lauzām, viņi lūza*")

2. uzdevums

**Klausies tekstu un atzīmē, vai atbilde ir pareiza (JĀ) vai nepareiza (NĒ)!
Tekstu vari klausīties vairākas reizes.**

	JĀ	NĒ
Paraugš Ideja par baltā galdauta tradīciju radās 1915. gadā.	X	
1. Aptaujas dati liecināja, ka 4. maiju svin ļoti maz Latvijas iedzīvotāju.	X	
2. Pirmo reizi Baltā galdauta svētkus svinēja 2018. gadā.		X
3. Tradīcija klāt svētkos baltu galdautu Latvijā bija arī agrākos laikos.	X	
4. Tautasdziesmās bieži ar vārdu <i>balts</i> apzīmē to, kas ir skaists un tīrs.	X	
5. Sabiedrībā ir vienots uzskats, ka 4. maijs jāsauc par Baltā galdauta svētkiem.		X
6. Vissvarīgākais ir tas, lai nosaukumu <i>Baltā galdauta svētki</i> ieraksta kalendārā.		X

2. uzdevuma klausīšanās teksts

4. maiju pēdējos gados bieži vien dēvē par Baltā galdauta svētkiem. Kāpēc un kā to vērtēt? Klausieties īsu interviju ar vienu no Baltā galdauta idejas radītājiem.

Kā radās Baltā galdauta svētki?

Baltā galdauta svētku ideja radās 2015. gadā, kad veica Latvijas iedzīvotāju aptauju par 4. maija svinībām un secināja, ka tikai 2% iedzīvotāju šos svētkus ierindoja starp nozīmīgākajiem. Kā rādīja aptaujas dati, daudzi 4. maija brīvdienu izmantoja, lai strādātu dārzā vai atpūstos dabā. Tāpēc valsts simtgades organizatori 2016. gadā pirmo reizi aicināja 4. maiju svinēt kā Baltā galdauta svētkus. Viņi akcentēja, ka ir svarīgi zināt un atcerēties 1990. gada 4. maija notikumus un domāt par brīvības nozīmi. Un baltais galdauts varētu būt visus vienojošs simbols.

Kāpēc par šādu simbolu izvēlējās baltu galdautu?

Tāpēc, ka balta galdauta klāšana svētku reizē Latvijā ir agrāku laiku tradīcija un gandrīz visiem saprotama. Jau bērnībā zināju – ja klāj baltu galdautu, būs svētki, kopā sanāks ģimene un draugi. Tā tas bija arī citās ģimenēs. Vēl atcerēsimies, ka baltā krāsa latviešiem ir tuva. Tā ir arī visbiežāk minētā krāsa latviešu folklorā. Tautasdziesmās ar balto krāsu apzīmēja visu skaisto. Ir arī tautasdziesmas, kurās vārds *balts* nozīmē to pašu, ko vārds *tīrs*, piemēram, *balta mute, balti krekli, balti galdi*.

Kaut arī nu jau vairākus gadus svinam Baltā galdauta svētkus, attieksme pret šādu 4. maija apzīmējumu un baltā galdauta simbolu ir atšķirīga.

Jā, daļa sabiedrības uzskata, ka Baltā galdauta svētku dēļ cilvēki, īpaši jaunā paaudze, aizmirst, kāpēc 4. maijs ir valsts svētku diena. Grūti pateikt, cik daudziem cilvēkiem ir šāds viedoklis. Tomēr skaidrs ir tas, ka pēc 2016. gada daudz vairāk cilvēku svin 4. maiju.

Man šķiet, galvenais jau nav baltais galdauts vai svētku nosaukums. Svarīgākais – lai zinām, **kāpēc** šī diena kalendārā ir ierakstīta sarkanā krāsā un **kāpēc** šajā dienā visur plīvo sarkanbaltsarkanie karogi.

3.uzdevums

Klausies dzejoli un virs svītras ieraksti trūkstošo vārdu! Dzejoli vari klausīties vairākas reizes!

Šo pašu _____ (1.)

Tu neaizmirsti:

Vai celies _____ (2.),

Vai jūras dzīlēs nirsti,

Vai _____ (3.) pulkā

Dali savu _____ (4.),

Vai viens pats satiecies

ar _____ (5.) –

Tu esi Latvija!

3.uzdevuma klausīšanās teksts

Šo pašu svētāko

Tu neaizmirsti:

Vai celies debesīs,

Vai jūras dzīlēs nirsti,

Vai draugu pulkā

Dali savu prieku,

Vai viens pats satiecies

ar pretinieku –

Tu esi Latvija!

(Ojārs Vācietis)

Klausies arī dziesmu "Tu esi Latvija!"

◆ Raimonda Paula dziesma

Interneta saite: <https://www.youtube.com/watch?v=cqWiJEf4XCI>

Ja nevari atvērt, ieraksti *YouTube* vietnē: *Tu esi Latvija*

◆ Masaki Nakagavas izpildījums:

Interneta saite: <https://www.youtube.com/watch?v=vS6EkqGjruI>

Ja nevari atvērt, ieraksti *YouTube* vietnē: *Tu esi Latvija Masaki Nakagava*

◆ Dziesmusvētku kora izpildījumā:

Interneta saite: <https://www.youtube.com/watch?v=-PtADzxvOaw>

Ja nevari atvērt, ieraksti *YouTube* vietnē: *Tu esi Latvija dziesmusvētki*

GRAMATIKA

1. uzdevums

Izvēlies pareizo locījumu un raksti virs svītras!

- Gramatikas viela – īpašības vārdi ar noteikto galotni, to locīšana.
- Kārtas skaitļa vārdus loka tāpat kā īpašības vārdus ar noteikto galotni.

Noteikto galotni īpašības vārdiem lieto tad, ja tie apzīmē zināmu, pazīstamu ar lietvārdu izteiktu objektu vai parādību, piemēram, centrālā stacija.

IEGAUMĒ

Īpašības vārdi ar **noteikto galotni**:

skaists (-a) → skaistais (-ā); labs (-a) → labais (-ā).

Kas? Centrāl-**ā** stacija; centrāl-**ais** laukums.

Kā? Centrāl-**ās** stacijas; centrāl-**ā** laukuma.

Kam? Centrāl-**aj-ai** stacijai; centrāl-**aj-am** laukumam.

Ko? Centrāl-**o** staciju; centrāl-**o** laukumu.

Kur? Centrāl-**aj-ā** stacijā; centrāl-**aj-ā** laukumā.

1. Latvijas tautai Trešā atmoda bija svētki.	Trešajai Trešā
2. Trešo atmodu sauc arī par Dziesmoto revolūciju.	Dziesmoto Dziesmotajai
3. Neatkarības atjaunošanas diena bija Trešās atmodas skaistākais mirklis.	Trešajā Trešās
4. Pie Augstākās padomes bija sapulcējušies Latvijas iedzīvotāji.	Augstākajai Augstākās
5. Tauta ar ziediem sveica deputātus, kas iznāca no Augstākās Padomes ēkas.	Augstākās Augstākajā
6. Cilvēki atkal sāka lietot latviešu nacionālos simbolus.	nacionālos nacionālie
7. Latvijas nacionālais putns ir baltā cielava.	baltā baltās
8. Viens no nacionālajiem simboliem ir liepa.	nacionālajiem nacionālajam
9. Latvieši ir priecīgi par neatkarīgo Latviju.	neatkarīgo neatkarīgās

2. uzdevums

**Lasi informāciju par vienu no 4. maija deklarācijas autoriem – Egilu Levitu!
Iekavās dotos vārdus raksti atbilstošās formās!**

IEGAUMĒ

Saliktā tagadne izsaka pabeigtu darbību, to veido ar *būt* un darbības vārdu pagātnes divdabja formā, piemēram:

Skatī-**ties** (viņš) skatīj-**ās** → (viņš) **ir** skatīj-**ies**
(viņa) skatīj-**ās** → (viņa) **ir** skatīj-**usies**

Rakstī-**t** (viņš) rakstīj-**a** → (viņš) **ir** rakstīj-**is**
(viņa) rakstīj-**a** → (viņa) **ir** rakstīj-**usi**

2020. gadā, 30 gadus pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas, Egils Levits ir Latvijas Valsts prezidents. Viņš vēl pirms Trešās atmodas ir **iestājijs** (**iestāties**) par Latvijas brīvību.

Egils Levits ir **izglītojijs** Vācijā, viņš ir jurists un politologs. Viņš vienmēr ir **domājijs** par Latviju un aktīvi **cinījijs** par tās neatkarības atjaunošanu.

Bērnībā Egils Levits ir **gribējijs** kļūt par ornitologu, vēlāk – par juristu. Tomēr sākumā ir **studējijs** ķīmiju. Taču interese par jurisprudenci izrādījās nopietnāka par ķīmijas studijām, tāpēc Egils Levits sāka studēt Hamburgas Universitātē. Viņš ir **absolvējijs** šīs universitātes Juridisko fakultāti. Egils Levits ir piepildījis visu juristu sapni – viņš bijis Augstākās tiesas tiesnesis Eiropas tiesā.

Prezidenta ģimene vienmēr ir **lepojušies** ar Egilu, bet viņš pats par savas dzīves būtiskāko veikumu un saviļņojošāko dzīves brīdi vienmēr ir **uzskatījis** Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu un deklarācijas pieņemšanu 1990. gada 4. maijā. Egils Levits ir **izstrādājijs** galvenās dokumenta tēzes, kas kļuva par Latvijas neatkarības atjaunošanas deklarācijas "mugurkaulu"*.

VĀRDI

* Šeit vārds "mugurkauls" ir pārnestā nozīmē – svarīgākais, būtiskākais pamats.

RAKSTĪŠANA

1. uzdevums

Veidojot jautājuma teikumus, vārdu kārtā nav stingri noteikta. Pieļaujami varianti. Piemēram, "Kas toreiz notika? / Kas notika toreiz?"

Var pievērst skolēnu uzmanību, ka katrai tautai raksturīgi noteikti uzvedības, pieklājības un runas kultūras paradumi. Saziņā svešus un vecākus cilvēkus uzrunā ar *jūs*, bet bērnus un jauniešus – ar *tu*. Vēstulēs un apsveikumos vietniekvārdus *tu*, *tavs*, *jūs* visos locījumos raksta ar lielo sākumburtu.

Iedomājies, ka tev skolā jāraksta projekts par Latvijas Neatkarības atjaunošanas dienu – 4. maiju. Tev jāintervē cilvēki, kuri atceras šo dienu. Uzraksti 6 jautājumus, kurus tu viņiem uzdosi! Kārto vārdus noteiktā secībā, lai veidotos jautājumi!

IEGAUMĒ Latviešu valodā, sarunājoties ar svešiem vai vecākiem cilvēkiem, galvenokārt lieto uzrunu "jūs"!

PARAUGS

jūs / Kā / sauc? **Kā jūs sauc?**

1. bija / diena / 1990. gada / Kāda / 4. maija?

Kāda bija 1990. gada 4. maija diena?

2. toreiz / Kas / notika?

Kas toreiz notika?

3. pirms / atradāties / Kur / jūs / gadiem / 30?

Kur atradāties jūs pirms 30 gadiem?

4. tajā/ Kā / iedzīvotāji / jutās / dienā / Latvijas?

Kā tajā dienā jutās Latvijas iedzīvotāji?

5. jūs / 1990. gada / visspilgtāk / Ko / no / atceraties / 4. maija?

Ko jūs visspilgtāk atceraties no 1990. gada 4. maija?

6. ir / mīļākā / jūsu / Kura / dziesma / Atmodas / laika?

Kura ir jūsu mīļākā Atmodas laika dziesma?

2. uzdevums

Iedomājies, ka latviešu skolā gatavojas atzīmēt Latvijas Neatkarības atjaunošanas dienu – 4. maiju. Izlasi divus viedokļus un uzraksti pārspriedumu, atbildot uz jautājumiem!

Laura:

Es piedalīšos svētku organizēšanā, jo man patīk visur piedalīties. Lai svētki izdotos, katram kaut kas labs ir jāizdara.

Dāvis:

Es neko daudz nezinu par 4. maiju, tāpēc nenākšu uz svētku pasākumiem. Es tajā laikā labāk spēlēšu basketbolu. Un man nav arī laika palīdzēt.

- 1) Salīdzini Lauras un un Dāvja teikto!
- 2) Kā tu palīdzi vecākiem vai skolotājiem organizēt dažādus pasākumus un svētkus?
- 3) Vai tavi draugi un klasesbiedri labprāt iesaistās dažādos pasākumos un palīdz tos organizēt? Pamato atbildi!

Rakstu darba apjoms – **minimums 40 vārdu**

Kas ir svarīgi un kad 2. uzdevums ir labi izpildīts?

- Salīdzināti viedokļi.
- Izvērsti un pārliecinoši formulēta sava pieredze / pausts savs viedoklis un tas ir pamatots.
- Vārdu krājums ļauj precīzi un skaidri formulēt domu.
- Doma izklāstīta saliktos paplašinātos teikumos.
- Uzrakstītais teksts ir viegli uztverams, plānveidīgs.

3. uzdevums

Izlasi informāciju pasākumu reklāmās! Aplūko Latvijas karti!

Latgava
piēviete iecūgsmei!

KULTŪRA®

4. MAIJĀ
PLKST. 17.00

PASTA SALĀ

LATVIJAS REPUBLIKAS
NEATKARĪBAS DEKLARĀCIJAS
PASLUDINĀŠANAS DIENA

SVĒTKU KONCERTS

4. MAIJS
LATVIJAS REPUBLIKAS
NEATKARĪBAS ATJAUNOŠANAS
GADADIENA OGRĒ

10.00
Svētku dievkalpojums
Ogres Trisvienības baptistu baznīcā

11.00
Baltā galdauta svētki
Namu pagalmos

**Brīvības
Svētki
Liepājā**

4. maijs

Simtgades ozola stādīšana
Nacionālo bruņoto spēku diena

LATVIJAS REPUBLIKAS
NEATKARĪBAS
DEKLARĀCIJAS
PASLUDINĀŠANAS
DIENA DAUGAVPILĪ

4. MAIJS

LATVIJAS FILMU MARATONS
Daugavpils Marka Rotko mākslas centrs, Mihaila iela 3
11.00 "BILLE"
13.00 "HOMO NOVUS"

Iedomājies, ka tev jāraksta raksts skolas avīzei par pasākumiem, kas notiks Latvijā! Raksti pēc dotā plāna!

- ✓ Uzraksti raksta nosaukumu!
- ✓ Kurā kultūrvēsturiskajā novadā un pilsētā notiks pasākums?
- ✓ Ja ir zināms, norādi pasākuma vietu un laiku!
- ✓ Uzraksti, kuri pasākumi, tavuprāt, varētu patikt tev un taviem draugiem.

Rakstu darba apjoms – minimums 50 vārdu

Kas ir svarīgi un kad 3. uzdevums ir labi izpildīts?

- Izpildīti uzdevuma noteikumi saskaņā ar doto plānu.
- Izmantota dotā informācija, taču patstāvīgi veidots loģisks apraksts.
- Pausts savs viedoklis.
- Vārdu krājums ļauj precīzi un skaidri formulēt domu.
- Doma izklāstīta saliktos paplašinātos teikumos.
- Rakstītā teksta apjoms atbilst prasītajam.

Izmantoti materiāli no tīmekļa vietnēm:

Lasišana un leksika

<https://www.lv100.lv/jaunumi/arlietu-dienests-visa-pasaule-atgadina-baltijas-cela-nozimi/>

<http://placenote.info/lv/events/Latvijas-Republikas-neatkaribas-atjaunosana>

https://lh3.googleusercontent.com/proxy/xepjaOLqm7uGk7Y6y2TvM6pbYRdzq83fkCQuXYJZO-jjk_7uxa1AEXe70kpv2U2sFWVZeut8PgycQWOkNaN-1KyPJf94V0VwAMgu16_V-trm7jlrKnJ4lxi7v6jkybl2G0J_oIOGDx5iBTqfqNQ

https://www.diena.lv/raksts/latvija/zinas/_vesture-diena_ideala-stipra-roka-14204572

<https://jauns.lv/raksts/sievietem/269265-viss-sakas-ar-milasstastu-mezaparka-latvijas-stipras-dzimtas-ritmanu-gimene-losandzelosa>

<https://jauns.lv/raksts/zinas/274572-dziesmu-svetku-vesture-10-zimigi-interesanti-jestri-un-skumji-aizvadito-gadu-brizi?page=10>

<https://lv100.lv/jaunumi/izzini-4maijs30/>

Klasišanās

<https://www.li.lv/lv/gaidot-valsts-simtgadi-latvijas-instituts-aicina>

Gramatika un rakstīšana

www.daugavpilszinas.lv/lv/Kultura/1/6863/4_maija-pasakumi-Daugavpili

www.jelgavasnovads.lv/lv/pasakumi/1029_pie-livberzes-kulturas-nama-balta-galdauta-svetki/

<https://irlepaja.lv/lv/raksti/liepajnieki/ceturtdien-4maija-liepaja-notiks-brivibas-svetki/>

<https://orkestris.riga.lv/?p=2064>

https://lv.wikipedia.org/wiki/Latvijas_kulturvēsturiskie_novadi